

TRIP RAPPORT 2019

KERNPUNTEN HEMOVIGILANTIE



TRIP registreert jaarlijks in samenwerking met professionals in de transfusieketen meldingen van transfusiereacties en voorvallen. Het doel is daaruit lessen te trekken en aanbevelingen te doen om de veiligheid te verbeteren. TRIP dankt alle hemovigilantieprofessionals voor het melden en het beschikbaar stellen van cijfers over bloedgebruik.

Toegediende bloedproducten



501.269

cijfers uit 98% van de ziekenhuizen

Meldingen

2064
in 2019



2195
in 2018

41 meldingen van een transfusiereactie in combinatie met een incident
3,9 meldingen per 1000 bloedproducten geleverd (2018: 4,1 per 1000)

Ziekenhuizen



84

Transfusiereacties

Totaal
1870



Ernstig
102



30



18



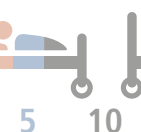
18



13



8



5



10

Ernstige meldingen (imputabiliteit zeker, waarschijnlijk of mogelijk):

● volume overbelasting (TACO) ● overige reactie ● niet-hemolytische reactie ● allergische reactie ● acute hemolytische transfusiereactie
● TRALI ● andere categorieën

Allergische transfusiereacties

Daling van allergische reacties die het sterkst is bij de trombocytentransfusies (ongeveer **40%**). In 2019 zijn alle trombocytenconcentraten bereid met PAS-E bewaarvloeistof, een eventuele relatie tussen de gewijzigde samenstelling van de bewaarvloeistof en de afname van het aantal meldingen van allergische reacties wordt in de post-marketing studie van Sanquin onderzocht. Andere factoren zoals patiëntpopulatie, aandacht en meldbeleid kunnen ook een rol gespeeld hebben.

Voorvallen (incidenten)

235



Bij de voorvallen was er toename van het aantal meldingen bijna ongeluk, zie pag. 3.

Infecties

1



In Nederland is er een zeer lage incidentie van infecties overgedragen door bloedtransfusie. In 2019 was er één reactie (ernstig) als gevolg van transfusie-transmissie van een bacteriële infectie (*Staphylococcus aureus*).

Reacties met kortademigheid (dyspnoe) of respiratoire achteruitgang



Dyspnoe is een prominent verschijnsel bij TACO (transfusion-associated circulatory overload), TRALI (transfusion-related acute lung injury) en TAD (transfusion-associated dyspnea). Dyspnoe kan een symptoom zijn van anafylactische, hemolytische en septische reacties en dyspnoe wordt gezien bij een subgroep van meldingen overige reactie.

Meldingen TACO

De stijgende lijn in het aantal TACO meldingen is in 2019 doorbroken. Meldingen van TACO komen het meest bij erythrocytentransfusies voor en deze vertonen t.o.v. 2018 een afname van 0,30 naar 0,22 meldingen per 1000 eenheden.

90
in 2019



134
in 2018

In 2019 is een vernieuwde definitie met specifiekere criteria voor TACO in gebruik genomen. Retrospectief gezien voldoen in 2018 minstens evenveel meldingen TACO aan de nieuwe definitie als in 2019.

De afgelopen jaren heeft TRIP extra aandacht gevraagd voor TACO. In 2018 zijn door TRIP zakkaartjes ter ondersteuning van preventie van TACO uitgebracht. TACO is nog steeds het type transfusiereactie met het hoogste aantal ernstige reacties.

Conclusie

Er is een afname van het aantal TACO meldingen in 2019 die niet (uitsluitend) valt te herleiden tot invoeren van de nieuwe definitie voor TACO.

Fluctuaties in de jaarlijkse landelijke aantallen kunnen o.m. ook gevolg zijn van de mate van aandacht voor deze transfusiecomplicatie in individuele ziekenhuizen.



zie
aanbeveling 1

Meldingen TACO van 2016 t/m 2019



1,2

TACO meldingen
(gemiddeld aantal per
ziekenhuis per jaar)



66

ziekenhuizen (79%) hebben
minimaal één TACO gemeld
in deze periode

Mogelijke onderrapportage TACO en TRALI

18 ziekenhuizen (21%) hebben in de periode 2016 t/m 2019 geen enkele TACO melding ingediend.

3 potentiële TRALI reacties zijn wel bij Sanquin aangemeld wegens het aanbevolen onderzoek naar oorzakelijke antistoffen bij donoren maar niet bij TRIP. Aangezien verdenking op TRALI – ongeacht de uiteindelijke diagnose – wijst op een ernstige reactie en melden aan TRIP als veldnorm wordt gezien, wijst dit op onderrapportage.



zie aanbeveling 2

Incidenten in de transfusieketen

Meldingen verkeerd bloedproduct toegediend

Meldingen van verkeerd bloedproduct toegediend bleven op hetzelfde niveau als in 2018.



Meldingen bijna ongeluk



↑
stijging
t.o.v. 2018

Toename in meldingen bijna ongeluk betreft met name gevallen van bloed-groepdiscrepanties.

Project bloedgroepdiscrepanties

Een bloedgroepdiscrepanctie betreft het bepalen van een andere ABO Rh bloedgroep dan bij een eerder onderzoek is aangetoond voor een patiënt. Aan de ziekenhuizen is gevraagd om dit soort voorvallen zoveel mogelijk te analyseren en te melden aan TRIP.

Analyse van de eerste resultaten

65



21



54



45

7

11



37

Meldingen die voldoende gegevens bevatten om ze verder te kunnen analyseren:

- Bijna ongeluk
- Overig incident
- Verkeerd bloedproduct toegediend
- Calculated risk situatie

Er zijn 37 gevallen met (aannemelijke) verwisseling en (potentiële) ABO bloedgroepdiscrepanctie:



25



3+1



8

25× is er een probleem waardoor een etiket op een bloedbuis wordt geplakt met patiëntgegevens die niet horen bij de patiënt waarvan het bloed in de buis is afgenomen. Slechts in enkele gevallen is een onderliggende oorzaak voor deze fouten achterhaald.

3× wordt beschreven dat er een andere patiënt dan op de prikopdracht is geprikt.

1× dat een buis bloed van een andere patiënt dan beoogd is gepakt voor het uitvoeren van de bloed-groepbepaling op het lab.

8× is niet achterhaald wat er fout ging.



zie
aanbeveling 3

Bloedverbruik en meldingen bij patiënten van 70 jaar en ouder



36

ziekenhuizen stuurden extra informatie aan TRIP (samen goed voor ca. 53% van het totale bloedverbruik in NL in 2019)



121.791

eenheden, 45% van de bloedproducten in die 36 ziekenhuizen, ging naar patiënten ≥ 70 jaar (terwijl zij 13,4% van de bevolking uitmaken)*



vrouwen (42,6%)

≥ 70 jaar

mannen (57,4%)

Er gingen relatief meer bloedproducten naar mannen dan naar vrouwen (terwijl vrouwen in die leeftijdsgroep in de meerderheid zijn, 55,3%).*

*Bron: CBS statline

TRIP dankt de ziekenhuizen die de extra data hebben verstrekt!

284 meldingen

(43,8%)
bij patiënten ≥ 70 jaar
in die 36 ziekenhuizen



Het totale aantal meldingen per 1000 toegediende bloedproducten is bij 70+ patiënten niet anders dan bij jongere patiënten. Er wordt bij patiënten van 70 jaar en ouder vaker melding gemaakt van volume overbelasting en overige reacties en minder vaak allergische en niet-hemolytische koortsreacties.

Samenvatting rapport 2019

Na de jaarlijkse analyse van de aantallen transfusies en meldingen constateert TRIP in 2019, conform voorgaande jaren, dat er in het algemeen sprake is van een hoog niveau van veiligheid van bloedtransfusies in Nederland. Meer informatie is te vinden in het uitgebreide TRIP rapport hemovigilantie 2019 (www.tripnet.nl). Aandacht wordt gevraagd voor het reduceren van identificatiefouten door tijdig signaleren van fouten, opsporen van onderliggende oorzaken en zo mogelijk nemen van verbetermaatregelen bij risicosituaties. Daarnaast is blijvende alertheid op transfusiereacties met respiratoire verschijnselen belangrijk.



Aanbevelingen 2019



Blijvende aandacht voor het risico van TACO: extra monitoren van risicopatiënten en zonodig inzetten van preventieve maatregelen.



Reacties met mogelijk donor/productspecifieke oorzaken, m.n. verdenking op TRALI, altijd direct zowel bij TRIP als bij Sanquin melden.

In het TRIP meldsysteem kan gebruik gemaakt worden van de optie om (een pdf van) de melding aan Sanquin en desgewenst IGJ beschikbaar te stellen. Betrokken partijen kunnen langs die weg steeds de actuele stand van de beoordeling inzien.



Aandacht voor correcte verificatie (mondeling of door middel van polsbandje) van de gegevens op het etiket met de patiënt die geprikt gaat worden of die het bloedproduct gaat ontvangen. Bij iedere reactie tijdens transfusie protocollair opnieuw controleren of het juiste bloedproduct aan de ontvanger wordt toegediend, en een reactie altijd melden aan het laboratorium i.v.m. verder onderzoek en registratie.